

ἐρρήθη, νὰ διακρίνωμεν τὰ τεχνητὰ ἤτοι χειροποίητα σπῆλαια (κατακόμβας, ὑπνόμους, μεταλλεῖα κ.τ.τ.), τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς βαίνει διηλεκτικῶς αὐξανόμενος, καθ' ὅσον ὁ προοδεύων πολιτισμὸς παρακινεῖ τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἐπεκτείνει

καὶ πολλαπλασιάξῃ τὸν πλοῦτον καὶ τὰς γνώσεις του οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων θησαυρῶν, οὓς ὁ ἡμέτερος πλανήτης ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτοῦ ἐναπεταμίευσεν.

ΚΥΝΗ ΑἶΔΟΣ.

ΝΕΑ ΥΠΝΩΤΙΣΤΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ.

Ἄφ' ὅτου ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ ἐμβριθείας καὶ σπουδαιότητος ἤρξατο ἀσχολουμένη περὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῷ φαινομένων, αὐξάνει ὁσημέραι περισσότερον ὁ ἀριθμὸς τῶν σχετικῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων, ὁσημέραι δὲ πλείονες ἔξοχοι ἱατροὶ καὶ ἄλλοι διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες ἀναγνωρίζουσι πληρέστατα τὴν σπουδαιότητα τοῦ νέου τούτου ἐδάφους τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. Εἰ καὶ αἱ παρατηρήσεις αὗται δὲν εἶναι νέαι τὰ δὲ „νεωστὶ ἀνακαλυφθέντα“ φαινόμενα ἦσαν ἤδη ἀπὸ μιᾶς καὶ ἐπέκεινα ἑκατονταετηρίδος γνωστὰ εἰς τοὺς μαγνητιστὰς τῆς παλαιᾶς σχολῆς, οὐδόλως ὅμως ἐκ τούτου ἐλαττοῦται ἡ σπουδαιότης τῶν νεωστὶ γενομένων ὑπνωτιστικῶν πειραμάτων καὶ παρατηρήσεων. Ἐν Γερμανίᾳ ὑπάρχουσι μὲν εἰσέτι πλείστοι διάσημοι ἐπιστήμονες, μετὰ τινος δυσπιστίας ἀποδεχόμενοι τὰς περὶ τῶν πειραμάτων τούτων εἰδήσεις, καὶ τοῦτο διὰ τὸν λόγον ὅτι τὰ πειράματα ἐκεῖνα ἐκτελοῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ὑπὸ Γάλλων ἱατρῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστημονικὴ ἀκρίβεια καὶ ἐμβριθεὶς εἶνε λίαν ἀμφίβολος εἰς τοὺς σοφοὺς Γερμανοὺς. Ἡμεῖς ὅμως οὐδόλως ἐμποδίζομεν αἱ ἀμφιβολίαι αὗται τῶν Γερμανῶν, τοῦ νὰ λάβωμεν γνῶσιν τῶν νεωστὶ ἐν Γαλλίᾳ γενομένων ὑπνωτιστικῶν ἀνακαλύψεων καὶ νὰ κάμωμεν ἐνταῦθα σύντομον αὐτῶν ἀναγραφὴν.

Ὡς θέμα τῆς παρούσης διατριβῆς ἐξελέξαμεν τὰ ὑπὸ τοῦ διασήμεου ἐν Παρισίοις ἱατροῦ Δρ. Φ. Α. Βαρετὺ γενόμενα νεωστὶ πειράματα, ὡς ἐξόχως ἐνδιαφέροντα καὶ μεγάλως ἴσως συντελοῦντα πρὸς διευκρίνισιν πολλῶν ἀρχαιοτέρων εἰδήσεων, αἵτινες φαίνονται μυθώδεις καὶ ὅλως ἀπίθανοι. Ὁ διαπρεπὴς οὗτος ἱατρὸς ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἀσχολεῖται μετ' ἀκαμάτου ζήλου περὶ τὴν ἐμβριθεῖ ἐξέτασιν ἐνὸς εἰδικοῦ μέρους τῆς θεωρίας ὑπνωτιστικῶν φαινομένων, ἥτοι περὶ τὰ καλούμενα „φαινόμενα τῆς ὑπνωτικῆς σχέσεως“. Ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ προϋποθέσωμεν ὅτι οἱ τεχνικοὶ εἴτε ἐπιστημονικοὶ ὅροι τῆς ὑπνωτιστικῆς θεωρίας εἶνε εἰς πάντας τοὺς ἀναγνώστας τῶν γραμμῶν τούτων γνωστοί, κρίνομεν ἀναγκαῖον, πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἐν λόγῳ πειραμάτων τοῦ ἱατροῦ Βαρετὺ, νὰ προτάξωμεν ἐνταῦθα βραχεῖαν τινὰ ἐξήγησιν τῶν ὄρων τούτων.

ὑπὸ τὸν ὄρον „ὑπνωτικὴ εἴτε μαγνητικὴ σχέσις“ ἐννοοῦμεν τὴν ἰδιαζούσαν ἐκείνην σχέσιν, ἣτις ἀναπτύσσεται μετὰ τοῦ μαγνητιστοῦ καὶ τοῦ μαγνητιζομένου δι' ἐπανελημμένης ὑπνωτίσεως· ἡ σχέσις αὕτη συνίσταται κυρίως εἰς τοῦτο ὅτι πᾶσαι αἱ σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ λειτουργίαι τοῦ ὑπνωτιζομένου εἶναι ἐντελῶς ὑποτεταγμέναι εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ὑπνωτιστοῦ. Ὁ ὑπνωτιζόμενος χάνει ἐντελῶς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θέλησιν καὶ ἀκολουθεῖ τυφλῶς τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπνωτίζαντος αὐτόν. Πᾶν ὅ,τι διατάξῃ ὁ ὑπνωτιστής, εἴτε καλὸν εἴτε κακόν, ἐκτελεῖται πιστότατα ὑπὸ τοῦ ὑπνωτισθέντος. Καὶ κακουργήματα ἔτι εἶνε εἰς θέσιν νὰ διαπράξῃ

κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπνωτιστοῦ ὁ ὑπνωτισθεὶς, τὰ ὅποια θὰ προὔξενον φρίκην εἰς αὐτὸν ἐν ἐγρηγόρσει εὐρισκόμενον. Ἡ ἐντελής αὕτη ὑποταγὴ τῆς θελήσεως τοῦ ὑπνωτιζομένου εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ὑπνωτιστοῦ εἶνε ἤδη πρὸ πολλοῦ γνωστὴ καὶ διὰ πλείστων ἐπιστημονικῶν πειραμάτων ἐπιβεβαιωμένη, οὕτως ὥστε οὐδεμία πλέον ὑπάρχει περὶ τούτου ἀμφιβολία. Ἀλλὰ διὰ τῶν νεωστῶν πειραμάτων τοῦ ἱατροῦ Βαρετὺ ἀπεδείχθη τὸ θαυμασιώτατον γεγονός, ὅτι ἡ „ὑπνωτικὴ αὕτη σχέσις“ δύναται ἐνίοτε νὰ λάβῃ τοσαύτην ἐπίτασιν, ὥστε ὁ ὑπνωτισθεὶς νὰ βλέπῃ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ὑπνωτιστοῦ, νὰ ἀκούῃ διὰ τῶν ὠτων τούτου, νὰ ὁσφραίνεται διὰ τῆς ῥινὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐν γένει πασῶν τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ αἱ λειτουργίαι νὰ ἐξαρτῶνται ἐντελῶς ἐκ τῶν αἰσθήσεων τοῦ ὑπνωτιστοῦ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ ὑπνωτιστής δύναται κατὰ ἀρέσκειαν νὰ καθιστᾷ εἰς τὸν ὑπνωτισθέντα ὁρατὸν ἢ ἀόρατον, ἀκουστὸν ἢ μὴ ἀκουστὸν, καὶ ἐν γένει αἰσθητὸν ἢ μὴ αἰσθητὸν πᾶν πρόσωπον ἢ ἀντικείμενον πλησίον αὐτοῦ ἢ μακρὰν εὐρισκόμενον.

Ὁ Βαρετὺ μετεχειρίσθη ὡς μέσον — medium ἥτοι μέσον καλεῖται ὁ ὑποβαλλόμενος εἰς ὑπνωτιστικὰ πειράματα ἥτοι ὁ ὑπνωτιζόμενος — ἐργάτην τινὰ ἡλικίας δύο καὶ τριάκοντα ἐτῶν, πάσχοντα ὑπὸ παραλυσίας τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ σώματος, ὃν ἐθεράπευε λίαν ἐπιτυχῶς διὰ τῆς ὑπνωτιστικῆς μεθόδου. Κατὰ τὴν θεραπείαν ταύτην ὁ ἀσθενὴς ἐνέπιπτεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἐντάσεως τῆς „μαγνητικῆς σχέσεως“, ὥστε πᾶσαι αὐτοῦ αἱ αἰσθήσεις ἐξηρτῶντο ἐντελῶς ἐκ τῶν αἰσθήσεων τοῦ ὑπνωτιζόντος αὐτὸν ἱατροῦ, οὕτως ὥστε οὐδένα ἄλλον ἐβλεπεν, οὐδένα ἄλλον ἤκουεν ἢ αὐτὸν καὶ οὐδενὸς ἄλλου ἀντελαμβάνετο διὰ τῶν αἰσθήσεων εἰ μὴ τῶν προσώπων ἢ πραγμάτων ἐκείνων, τὰ ὅποια ὁ ἱατρὸς ἐβλεπεν ἢ ἤκουεν ἢ ὁσφραίνετο ἢ ἔφαυεν. Τοῦτο συνέβαινε ἀκόμη καὶ τότε, ὡς αἰς ἐδέοντο οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὑπνωτισμένου, ὁ δὲ ἱατρὸς ἴστατο ὀπισθεν αὐτοῦ καὶ παρετήρει ἢ ἤπτετο οἴου δήποτε πράγματος. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν ὁ ἱατρὸς ἐχωρίζετο ἀπὸ τοῦ ἀσθενοῦς διὰ ξυλίνου τοίχου ἢ ἄλλου τινὸς διαφράγματος καὶ ἴσαντο ἀμφοτέροι ἐχόντες τὰ νῶτα ἐστραμμένα ἐναντίον ἀλλήλων, ὁ ἀσθενὴς ἐβλεπε καὶ ἠσθάνετο πᾶν ὅ,τι παρετήρει ἢ ἐθιγεν ὁ ἱατρὸς, ἐνῶ πάντα τὰ ἄλλα ἀντικείμενα τῷ ἦσαν ἀφανῆ. Ἄμα ὡς ὁ ἱατρὸς στρέψῃ τὸ βλέμμα πρὸς οἶον δήποτε ἀντικείμενον ἢ ἔλθῃ οἶον δήποτε μέρος τοῦ σώματός του εἰς ἐπαφὴν μετ' οἴου δήποτε ἀντικειμένου, ὁ ὑπνωτισμένος ἀναγνωρίζει αὐτὸ παραχρῆμα· τούναντίον δὲ ἄμα ὡς ἀποστρέψῃ τὸ βλέμμα ὁ ἱατρὸς ἢ ἡ ἐπαφὴ παύσῃ, παύει συγχρόνως καὶ ἐν τῷ ἀσθενεῖ ἡ αἴσθησις τοῦ σχετικοῦ ἀντικειμένου. Τοὺς ἤχους κώδωνος κρουομένου παρὰ τὸ οὖς του ὑπὸ ἄλλου τινὸς προσώπου τότε μόνον ἀκούει ὁ ὑπνωτισμένος, ὅταν καὶ ὁ ἱατρὸς εὐρίσκεται ἀρκούντως πλησίον ὥστε νὰ ἀκούσῃ αὐτοῦ. Ἐνταῦθα δὲ συμβαίνει καὶ τὸ ἐξῆς μάλιστα παράδοξον ὅτι

δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ εὐρίσκεται ὁ ἱατρὸς πλησίον τοῦ κρουομένου κώδωνος ἀλλὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ στρέψῃ καὶ τὸ βλέμμα πρὸς αὐτὸν ἢ νὰ τὸν ἐγγίσῃ ὁ ἴδιος, καὶ τότε μόνον ὁ ὑπνωτισμένος ἀκούει τοὺς ἤχους καὶ ἀποστρέφει τρομασμένος τὸ οὖς ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. Ἐτι δὲ καὶ ὅταν ὁ Βαρετὺ βλέπῃ μόνον τὸ ἐν τῇ κατόπτρῳ εἶδωλον ἀνθρώπου τινὸς ἢ ἀντικειμένου, τὸ εἶδωλον τοῦτο ὁρᾶται συγχρόνως καὶ ὑπὸ τοῦ ὑπνωτισθέντος μέσου καίπερ εὐρισκομένου εἰς ἀκατάλληλον πρὸς τοῦτο θέσιν ἐν σχέσει πρὸς τὸ κάτοπτρον. Ἀλλ' ἡ ἐξάρτησις αὕτη τοῦ ὑπνωτισμένου μέσου ἀπὸ τοῦ ὑπνωτιστοῦ προβαίνει ἐτι περαιτέρω. Ὁ ὑπνωτισμένος ἄπτεται, κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπνωτιστοῦ, πεφυρακτωμένων ἀνθράκων ἢ τεμαχίων σιδήρου, τῶν ὁποίων τὴν θερμότητα τότε μόνον αἰσθάνεται ὅταν ὁ ὑπνωτιστὴς προσατενίσῃ ἢ φάσῃ αὐτά. Τὰ φαινόμενα ταῦτα εἶναι βεβαίως θαυμαστά, ἀλλὰ τὸ θαυμαστότατον πάντων εἶνε ὅτι ὁ Βαρετὺ διὰ μόνης τῆς ἐμφυσήσεως καθιστᾷ ὅλον δῆποτε ἀντικείμενον ἢ πρόσωπον ἀόρατον εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ὑπνωτισθέντος μέσου, δι' ἑτέρας δὲ ἐμφυσήσεως τὰ πρῶν ἀόρατα καθιστᾷ πάλιν ὁρατά. Τὸ „Μέσον“ δὲν ἔχει πρὸς τοῦτο ἀνάγκην νὰ εὐρίσκεται ἐν ὑπνωτικῇ ἐντελῶς καταστάσει ἀλλ' ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐμπέσῃ εἰς εἶδος τι ἐλαφροῦ ὕπνου, ὁμοιάζοντος πρὸς τὴν

κατάστασιν τῶν ὑπνοβατούντων. Τὰ τελευταῖα ταῦτα πειράματα τοῦ ἀφανισμοῦ τῶν ἀντικειμένων ἐκτελεῖ ὁ Βαρετὺ, ὡς ἐξῆς:

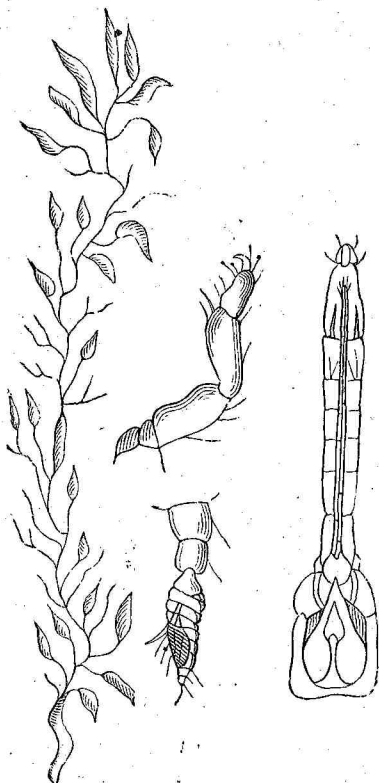
Ἀφίνει τὸν ἀσθενῆ νὰ ἀρχίσῃ τὴν ὁμιλίαν μετὰ τρίτου τινὸς προσώπου, ἔπειτα πλησιάζει καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς διαλεγόμενους καὶ διατάσσει τὸν ἀσθενῆ ν' ἀποστρέψῃ πρὸς στιγμὴν τὰ βλέμματα, ἐμφυσᾷ εἰς ὅλον δῆποτε μέρος τοῦ σώματος τοῦ τρίτου ἐκείνου προσώπου. Ἀμα ὡς ὁ ἀσθενὴς ἐπιστρέψῃ τὰ βλέμματα πρὸς τὸν μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγόμενον, τὸ ἐμφυσθὲν μέρος τοῦ σώματος τούτου εἶνε ἐντελῶς ἀόρατον εἰς τὰ ὄμματα ἐκείνου. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ὅταν ὁ μὲν ἱατρὸς μετ' ἄλλου τινὸς προσώπου μένῃ ἐν τινι δωματίῳ, ὁ δὲ ὑπνωτισμένος εὐρίσκεται ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ μόνος. Ἀπέναντι τῶν φαινομένων τούτων ἡ κυνὴ Ἰδὸς τοῦ Ὀμήρου καὶ ἡ Tarnkappe τῶν Γερμανῶν κατὰ τὸν μεσαιῶνα φαίνονται μὲν καὶ εἶναι πράγματι μυθώδη ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀνθρωπίνως ἀδύνατα. Ὁ Δρ. Βαρετὺ ἐξετέλεσεν ἐπανειλημμένως τὰ πειράματα ταῦτα μετὰ πληρεστάτης ἐπιτυχίας ἐνώπιον πλείστων ἐν Παρισίοις συναδέλφων του, σκοπεῖ δὲ νὰ διακινώσῃ προσεχῶς τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐμβριθῶν αὐτοῦ ἐρευνῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἰατρικῆς (Academie de Medecine).

Η ΦΥΛΛΟΞΗΡΑ.

Οὐδὲν ζῶον ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ πηγεῖ ποτε τηλικαύτην καὶ τοσοῦτο διαρκῆ καταστροφὴν ὅσον ἡ φυλλοξήρα, ἀμέτρητος δὲ καὶ ἀνυπολόγιστος εἶνε ἡ εἰσέτι, ἐν τῇ μέλλοντι, ἐπικειμένη εἰς τὴν ἀμπελουργίαν πάντων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου ζημία, ἡ παραχθισομένη ὑπὸ τοῦ μικροσκοπικοῦ τούτου ζωῦφιου. Ἐντὸς τῶν δύο τελευταίων δεκαετηρίδων ἡ Γαλλία μόνη ἀπώλεσεν ἐξ ὁλοκλήρου περὶ τὰς 600,000 ἑκταρίων (60 ἑκατομμύρια πλέθρων) τῶν ἀνθηροτάτων αὐτῆς ἀμπελώνων, ἡ δὲ εἶνε κατεληγμένη ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας ἑτέρα πολὺ μεγαλύτερα ἑκτασις, οὕτως ὥστε καὶ τῶν ἐπὶ ταύτης ἀναριθμήτων κλημάτων ἡ παντελής ἐξολοθρευσις θὰ ἐπέλθῃ ὅσον οὕτω ἀναποφύκτως. Ἐν Αὐστρουγγαρίᾳ καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ ἡ ἑκτασις τῶν ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας ἐντελῶς καταστραφέντων ἀμπελώνων ὑπερβαίνει ὡσαύτως κατὰ πολὺ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας ἑκταρίων, καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δὲ χώραις, ἐνθα καλλιεργεῖται ἡ ἀμπελος, ἐξαίρουμένης εὐτυχῶς μόνης τῆς Ἑλλάδος, ἐπιφέρει οὐ σμικρὰς καταστροφὰς τὸ φοβερὸν τοῦτο ἔντομον, ἡ φυλλοξήρα. Ἡ μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτῆς ἐπενεχθεῖσα ζημία ὑπολογίζεται εἰς πολὺν χιλιάδας ἑκατομμυρίων, βαίνει δὲ διηνεκῶς αὐξανόμενη. Διότι, κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε γενομένας ἐρεῦνας, οὐδ' ἡ ἐλαχίστη πλέον ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι πᾶσα ἐντελής καὶ ἀπόλυτος ἀπὸ τῆς φυλλοξήρας προφύλαξις οἶου δῆποτε μέρους ἐν οἷᾳ δῆποτε χώρα εἶνε ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς ἀνθρωπίνης ду-

νάμεως, καὶ ὅτι ἐπομένως ὁ φοβερώτατος οὗτος πάντων τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀμπέλου θάττον ἢ βράδιον θὰ λάβῃ ἐξ ἀπαντος κατοχὴν ἀπάντων τῶν ἐπὶ γῆς κλημάτων καὶ θὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτά, ἀνηλεῶς καὶ ἀνοικτιρμόνως, ἐκτὸς ὀλίγων ἀνηκόντων εἰς τὰ ἀμερικανικὰ εἶδη τῶν κλημάτων, αἵτινα ἀντέχουσιν εἰς πᾶσαν προσβολὴν τῆς φυλλοξήρας. Τὸ ἔντομον λοιπὸν τοῦτο δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀπλῶς ὡς ἐν ἐκ τῶν συνήθων βλαβερῶν ζωῦφιων, ἀλλ' ὡς φοβερὰ μάλιστα, ἀπειλοῦσα παντελῆ σχεδὸν ὄλεθρον καὶ καταστροφὴν εἰς ἕνα τῶν σπουδαιοτάτων κλάδων τῆς γεωργίας, τὴν ἀμπελουργίαν. „Ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου φαγεῖ τὸν ἄρτον σου!“ Τὸ αἰωνίως ἀληθές καὶ τὴν δουλείαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τοσοῦτον προσφυῶς χαρακτηρίζον τοῦτο λόγιον τῆς Γραφῆς εἰς οὐδένα ἄλλον ἀρμόζει περισσότερον κατὰ τὸν παρόντα χρόνον ἢ εἰς τὸν ἀμπελουργόν, ὅστις ὁλόκληρον αὐτοῦ τὴν οὐσίαν βλέπει ἀπειλούμενην ὑπὸ βεβαίας καταστροφῆς καὶ πρὸς ἀποτροπὴν ταύτης ὑποβάλλεται εἰς παντὸς εἶδους θυσίας, μόχθους, δαπάνας καὶ ἀπογοητεύσεις.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται δῆλον ὅτι ἡ ὅσον οἷον τε ἀκριβεστέρᾳ γνώσει τῆς φύσεως τοῦ φοβεροῦ ζωῦφιου καὶ τῶν πρὸς καταπολέμησιν αὐτοῦ μέσων ἔχει οὐ μόνον διὰ τοῦ ἀμπελουργοῦ εἰδικῶς ἀλλὰ καὶ διὰ πάσας τὰς χώρας ἐνθα „ὁ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου“ γενικὸν ἐνδιαφέρον.

Εἰκ. Α'. 1) προσβεβλημένη ρίζα τοῦ κλήματος, 2) προβόςκις, 3) κεράττι, 4) ποὺς τῆς φυλλοξήρας.